

Avlsplan 2008-2013 for Norsk Irsksetterklubb - Rød Irsksetter

Utarbeidet av Norsk Irsksetterklubb's avlsråd 12. januar 2008
Arbeidsdokument

1. Innledning
2. Rasens status, mål og tiltak
 - A. Jaktegenskaper
 - B. Helse
 - C. Gemytt
 - D. Eksteriør
 - E. Innavl
3. Oppsummering

1. Innledning

I raseklubbenes samarbeidsavtale med Norsk Kennel Klubb (NKK) står det skrevet at de enkelte raseklubbene har det kynologiske ansvaret for sin rase. Dette betyr i klartekst at raseklubben har ansvaret for rasens avlsmessige progresjon og at de dermed plikter å holde seg løpende orientert over rasens utvikling innen bruksegenskaper, eksteriør, helse og gemytt. Ut ifra disse observasjonene skal raseklubben definere korte og langsiktige avlsmål, og legge til rette for en avl som leder til positiv fremgang for rasen innen de nevnte egenskapene. Raseklubben har i tillegg ansvar for at rasens avlsmål og avlstiltak er tilpasset samfunnets krav til hundehold. I Norsk Irsksetterklubb (NISK) er det avlsrådet som er klubbens fagutvalg for avl.

For å oppnå sine avlsmål har NISK valgt å utarbeide kriterier for hunder som skal brukes i avl, og i 1995 ble de avlskriteriene som brukes av klubben i dag utarbeidet og vedtatt av generalforsamlingen. Avlskriteriene krever blant annet at tisper og hannhunder som skal brukes i avl er jakt- og utstillingspremiert, og at de er sykdomsfri og har godt gemytt. Særtypisk for Norge er at man har klart å opprettholde jakttypen av irsksetter som dominerende type, i motsetning til mange andre europeiske land hvor den såkalte showtypen dominerer.

2. Rasens status, mål og tiltak

Irsksetteren har opplevd en enorm jaktmessig fremgang de siste 10-20 årene. Fra å være et sjeldent syn på premielistene er irsksetteren nå stadig å finne i toppen både i VK og i høystatusløp. Det er nærliggende å tro at innføringen av avlskriteriene samt import av nytt blod har påvirket den avlsmessig fremgangen for rasen. Denne avlsplanen inneholder en vurdering av rasens status på de områder som dagens avlsprogram prioriterer, og beskriver tiltak man ønsker å iverksette de neste 5 årene for å videreføre den avlsmessige fremgangen rasen har hatt. Avlsarbeid i andre arter, bl.a. storfe, har vist at det lar seg gjøre å prioritere relativt forskjellige egenskaper i et overordnet avlsmål, og Norsk Irsksetterklubb fire hovedområder for avl er derfor som følger:

Jaktegenskaper

Helse

Gemytt

Eksteriør

A. Jaktegenskaper

Irsksetteren skal være en robust og sterk jakthund som fungerer godt på høyfjell, så vel som på skog og på lavland. For å kunne vurdere rasens jaktegenskaper har vi sett på statistikk basert på jaktprøvedata for de største rasene av stående fuglehunder i perioden 1994-2006, utarbeidet av Tom Erik Øygard. Statistikken viser et gjennomsnitt av egenskaper fra jaktprøvekritikken for hver enkelt rase, sammenlignet med et gjennomsnitt for alle rasene samlet.

Status jaktegenskaper: Irsksetteren ligger over gjennomsnittet på jaktlyst, fart og stil, men under gjennomsnittet på viltfinnerevne (flere støkk og færre egne stand). Irsksetteren kommer bedre ut enn gjennomsnittet av rasene når det gjelder tomstand og reising.

Mål: Opprettholde irsksetterens jaktlige egenskaper og forbedre vilfinnerevnen.

Tiltak jaktegenskaper: Norsk Bretonklubb har beregnet avlsindeks for jaktegenskaper over en lengre periode, og har med dette verktøyet oppnådd fremgang på utvalgte egenskaper. For eksempel har gjennomsnittlig jaktlyst økt fra 3,9 til 4,2. I 2008 vil NISK få beregnet avlsindekser på jaktegenskaper som jaktlyst, vilfinnerevne, reviering og samarbeid. Med det systemet NISK har valgt vil gjennomsnittlige avlsindekser for de respektive egenskapene bli beregnet hver for seg, og deretter samlet i en totalindeks. De ulike egenskapene vil bli vektlagt forskjellig i totalindeksen ut i fra viktighet. Statistikken tilsier at NISK bør vektlegge vilfinnerevne sterkest, deretter reviering, samarbeid og jaktlyst. Vi har som mål å få utarbeidet avlsindekser på IS i løpet av 2008. Frem til avlsindeksene er på plass og vi har fått mulighet til å vurdere disse vil de eksisterende avlskriteriene gjelde.

B. Helse

Irsksetteren har relativt få arvelige lidelser. I tillegg til hoftelddysplasi (HD) har rasen noe forekomst av immunsviktsykdommen canine leukocyte adhesion deficiency (CLAD) og dvergvekst. Når det gjelder sykdommer utover dette har ikke avlsrådet noen oversikt.

Status: Gjennomsnittelig HD-prosenten de siste 10 år for irsksetter ligger på rundt 84-85 % fri. Med tanke på hvor lenge man har HD-fotografert irsksetter i Norge, har det ikke vært noen nevneverdig fremgang. CLAD-testing av irsksetter ble innført i 2006. Det er så langt funnet 15 bærere i Norge. Dvergvekst forekommer sporadisk i Norge, men avlsrådet har her ikke god nok oversikt. Det ble i sin tid påvist at sykdommen sannsynligvis har en autosomal recessiv arvegang, men klubben manglet midler til å utrede sykdommen videre.

Mål:

HD: NISK ønsker å forbedre hofte kvaliteten i rasen.

CLAD: NISK ønsker kjent CLAD-status på alle avlshunder.

Dvergvekst: NISK vil registrere kombinasjoner hvor dvergvekst forekommer.

Tiltak:

HD: Norsk Bretonklubb har i en lenge benyttet Hip-Quality (HQ) som metode for vurdering av hundenes hofte kvalitet, og har gode erfaringer med dette. Metoden kjøres parallelt med vanlig HD-fotografering. Fordelen med HQ er at avlesningen er objektiv, resultatene kommer ut som kontinuerlig data, og arvegraden er beregnet til å være langt høyere enn for normal HD-fotografering (65 % kontra 20-30 %). Dette betyr i klartekst at man kan forbedre hofte kvalitet langt mer effektivt ved å bruke HQ. NISK ønsker å sette i gang et frivillig prøveprosjekt på HQ på irsksetter i 2008, og informasjon om dette vil bli lagt ut på nettsiden og i Fuglehunden. Som beskrevet for jaktegenskaper vil det også bli beregnet avlsindekser for HD, både vanlig HD-fotografering og HQ-registreringer. Dette gir mulighet til å sammenligne de to metodene over tid. Samtidig ønsker NISK å opprettholde registreringssperre på hunder med ukjent HD-status.

CLAD: NISK vil vurdere å søke NKK om registreringssperre på hunder med ukjent CLAD-status. En eventuell søknad vil bli tatt opp på Generalforsamlingen etter høring i avdelingene.

Dvergvekst: NISK vil jobbe mot relevante forskningsmiljøer og sammen med disse vurdere muligheten for et forskningsprosjekt på dvergvekst. I forbindelse med et eventuelt prosjekt ønskes åpenhet rundt forekomst av dvergvekst.

C. Gemytt:

I rasestandarden står det at irsksetteren skal være en ivrig, intelligent, energisk, lojal og hengiven hund. Gemyttet er av avgjørende betydning for irsksetteren både som familiehund og som jakthund.

Status:

Det finnes så langt NISK kjenner til ingen gode, kvalitative registreringsmetoder for gemytt på stående fuglehunder, og det er derfor vanskelig å få oversikt over rasens gjennomsnittelige gemytt. Per i dag registreres gemytt på hunder som vises på utstilling og på jaktprøver, og det er få anmerkninger i forhold til antall startende hunder. Det finnes ingen retningslinjer for hvordan disse registreringene skal behandles.

Mål:

Irsksetteren skal ha et temperament som beskrevet i rasestandarden.

Tiltak:

NISK vil fortsette å registrere hunder som har fått gemyttanmerkninger på utstilling eller jaktprøver. NISK vil utarbeide retningslinjer for hvordan gemyttanmerkningene skal behandles.

D. Eksteriør:

Irsksetteren er en jakthund, og det er derfor viktig at den har et funksjonelt eksteriør. Rasestandarden for irsksetter er utarbeidet av dens offisielt hjemland Irland, og godkjent av den internasjonale hundeorganisasjonen FCI i Brussel. Rasestandarden angir ofte en relativt grov ramme for eksteriør, og dermed er det rom for relativt store variasjoner i bedømming.

Status:

Gjennomsnittelig utstillingspremiering på irsksetter over de fem siste årene (2002-2006) er 58 % 1. premie, 30 % 2. premie, 5 % 3. premie og 1 % 0. premie. I avlskriterier kreves minimum 2. premie på utstilling for NISK godkjente avlshunder

I rasestandarden fra FCI står det ikke skrevet at irsksetteren er en jakthund. Dette står nevnt i rasestandarden for de andre setter-rasene (Engelsk setter, Gordon setter og Rød og Hvit Irsksetter).

Tiltak:

NISK vil fortsette å ha fokus på eksteriør gjennom krav til utstillingspremiering i avlskriteriene. NISK vil i løpet av 2008 i samarbeid med styret sende et brev til den irske Irsksetterklubben med anmodning om at de endrer rasestandarden slik at det kommer frem at irsksetteren er en jakthund. NISK har i 2007 gjennomført en konferanse for utstillingsdommere.

E. Innavl

Status:

Irsksetteren er en liten rase i Norge, og innen en del av dagens linjer finner man individer med tette familiære bånd.

Mål:

Redusere graden av innavl i populasjonen

Tiltak:

NISK ønsker å utvikle/ta i bruk et verktøy hvor man kan beregne innavlsgraden på en fiktiv parring ved å oppgi reg.nr. på foreldredyr. Det er ønskelig at denne funksjonen er web-basert. I tillegg ønsker NISK å se på utviklingen av innavlsgrad i populasjonen over tid.

3. Oppsummering:

Denne avlsplanen omhandler prioriterte mål og tiltak innen NISKs hovedområder for avl i de neste fem år. For å sikre fremdrift av overnevnte tiltak for de enkelte delmål, vil avlsrådet gjennomgå planen og legge frem status på avlskonferanser i 2009 og 2011. Videre vil det legges frem en avsluttende evaluering på avlskonferansen i 2013. Avlsrådet ser for seg at det i løpet av 2013 blir laget en ny avlsplan for en femårs periode (2013-2018).

Gardermoen, 12.01.08

Siri K Sjurseth

Laila Hope

Per Sandanger

Jan-Erik Svandal